

Rehabilitering

UTGITT AV STIFTELSEN SOFIENLUND OG SOFIENLUNDS VENNER

NR. 3 2011 15. ÅRGANG

STIFTELSEN
SOFIENLUND
For rehabilitering av ulykkeskadde
og kronisk syke

Stiftelsen Sofienlund er en humanitær, ideell organisasjon med det formål å bidra aktivt for å bedre rehabiliteringstilbudet for ulykkeskadde og kronisk syke.

Stiftelsen Sofienlund planla, skaffet det økonomiske grunnlaget og bygget CatoSenteret.

Idéen om å bygge et rehabiliteringssenter fikk Bente og Thor Bjørn Lie allerede i 1986. De registrerte Stiftelsen Sofienlund i 1991 og nedsatte et styre. De startet en innsamling, samt igangsatte stiftelsens eget lotteri i samarbeid med Landsforeningen for Trafikkskadde.

CatoSenteret ble åpnet 4. juni 1998 takket være de hundretusener, som gjennom mange år har kjøpt våre Bil Pluss lodd, de innsamlede midler og banklån gitt med sikkerhet i eiendommer. Stiftelsen Sofienlund har også etter åpningen tilført CatoSenteret betydelige midler til både utstyr og drift.

Stiftelsen Sofienlund hadde byggherreansvaret for den nylig avsluttede utbyggingen av senteret med Thor Bjørn Lie som den ansvarlige.

Vår målsetting om å støtte rehabilitering i hele landet innebærer at også mange andre institusjoner og sykehus har mottatt betydelig støtte fra Stiftelsen Sofienlund og vi er glade for at CatoSenteret regnes som et av Norges beste og at senteret kan vise til usedvanlig gode resultater, noe som bekreftes av de mange tusen brukerne.

Den 24. august holdt direktør Finn Berset denne talen ved en spesiell markering på CatoSenteret for brukere, medarbeidere og spesielt innbudte

Her ser vi to stolte herrer som står for styringen av en "solid skute med et fantastisk mannskap"!

CatoSenterets styreleder Bjørn Nygaard og senterets direktør Finn Berset er fotografert foran veggen der mange små og store bidragsytere har fått sin minneplate.

En ny epoke for CatoSenteret

Kjære brukere, medarbeidere, styrets medlemmer, representanter fra CatoSenterets Venneforening og Per og Breviks Legat, representanter fra Stiftelsen Sofienlund og pressen!

Vi har nå markert flere begivenheter:

- Ferdigstilt utbygging
- Ny terrasse i 2.etg
- Ny plass for røykerne
- Ny Lavvo

CatoSenteret har siden 1998 gitt tilbud innen kompleks rehabilitering og siden 2003 også innen arbeidsrettet rehabilitering.

Cato Zahl Pedersen har vært en viktig medspiller og inspirator både i etableringen og under utviklingen av konseptet.

Stiftelsen Sofienlund sørget for finansieringen, og i dag står Stiftelsen CatoSenteret relativt støtt på egne ben.

CatoSenteret vil være et mulighetenes senter, en veiviser innen egen mestring. Derfor sier vi

også at brukeren er skipper på egen skute og at vi er mannskap.

En seilskute opplever både medvind og motvind. Det er opp til skipperen å bruke mannskapet og utnytte vinden på best mulig måte.

CatoSenteret vil være et attraktivt valg og stimulere den enkelte til å ta ansvar for eget liv.

Heldigvis har vi en solid skute og et fantastisk mannskap. Vi har dyktige medarbeidere med høy kompetanse og – ikke minst – stort engasjement. Og vi har for tiden god vind i seilene.

Det er ikke selvsagt i dagens urolige farvann med skiftende politiske trender. Men – vi har 4-års avtaler som sikrer drift og vi har mange som vil oss godt. Altså – det beste utgangspunkt for å hjelpe de som trenger det.

Dagens markering av milepeler er viktig for oss, men jeg har en liten bekjennelse å komme med til slutt. Vi hadde en baktanke med dagens markering.

Den 24. august 2011 vil vi skal representere starten på en ny epoke – en epoke der vi i enda større grad enn hittil satser på frisklivskompetanse – og oppfølging av brukerne når de skal ut å seile på egenhånd.

Vi ønsker å utvikle utetilbudet rundt CatoSenteret betydelig det neste året. Vi har en fantastisk og variert natur og et flott uteområde. Vi ønsker å satse på aktiviteter som har overføringsverdi til hverdagen og som kan videreføres hjemme

For å kunne satse slik er vi avhengig av samarbeid og støtte fra alle som kan bidra. Først og fremst medarbeiderne som med sin kompetanse og kreativitet vil stå meget sentralt, men også støtte fra Venneforeningen, Per og Ella Breviks Legat og alle andre som vil og som kan!

Ut av den vanskelige tiden som Norge har gått igjennom siste måneden er jeg sikker på at det kan komme noe godt – både for oss som nasjon, men også for hver og én av oss.

Tragedien 22. juli har minnet oss om det grunnleggende som binder oss sammen i vårt flerkulturelle og mangfoldige samfunn. Jeg vil avslutte med noen ord fra Kongens tale sist søndag:

"Som nasjon skal vi ta denne tiden med oss i våre hjerter, i vår erfaring – og huske at vi er vekket til en ny bevissthet om hva som virkelig betyr noe for oss!"

Det å gjøre en forskjell for andre – hver dag – det betyr mye for oss!

Takk for oppmerksomheten!

Du kan lese mer om CatoSenteret på sidene 2, 3, 5, 6, 7 og 8.

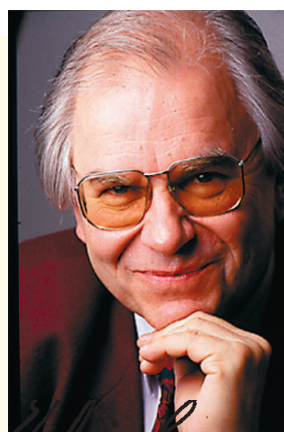
Fra nullvisjon til nulltoleranse
Hvordan vil sikkerheten være på veiene om 25 år? Vil nullvisjonen være en virkelighet? Har vi fått det paradigmeskifte som må til, for å gjøre veiene trygge og visjonen til virkelighet?

Det er noe rart med veitrafikken. Det er nærmest en naturlov at den må være risikofylt. En toleranse som ikke finnes i luftfart og togtransport. Ulykker finner sted, men aksepteres ikke. Vi har det strengeste kontrollregime for ferdsel i lufta, mens vi slipper hverandre løs på veien.

Det er vanskelig å forstå at vi faktisk tolerer at over to hundre mennesker må miste livet og tusenvis må påføres alvorlige skader i trafikken. Ulykker skal forebygges og unngås.

De samfunnsøkonomiske belastningene er enorme, men det regnskapet er det ingen enkeltdepartementer som fører. Men lidelsene blir ikke borte. Jeg er sikker på at våre barnebarn bare vil riste på hodet og spørre hvordan vi kunne akseptere et trafikkmønster som forutsatte, ja, indirekte planla over 200 drepte og 13.000 - 40.000 skadde hvert år!

Kan nullvisjonen faktisk bli til nulltoleranse? Ett spor er rimelig klart: Midtdelere. For møteulykkene er og blir de tyngste og mest ødeleggende ulykkene. Hvorfor har ikke midtdeler vært en gjennomført del av veibildet fra gammelt av? For det er irrasjonalt at vi kan møte hverandre i 80 km i timen, ofte bare med noen centimeters klaring. Det er i prinsippet et høyrisikofenomen å være overgitt i andres og skjebnens hender, på en måte som det egentlig er merkelig at vi tåler – og tolererer.

Erling Lauritzsen

”Skjebnen” behøver ikke å være mer enn en liten uoppmerksomhet. En liten feilvurdering. En liten uforutsetthet. ”Kom over i feil kjørebane” heter det så nøkternt i avisreferatene. For dem som blir rammet, er det en katastrofe.

I mitt arbeid i skoleverket, på institusjoner, psykiatrisk sykehus og i Landsforeningen for Trafikkskadde har jeg møtt mange som har hatt den katastrofale opplevelsen der

centimetre og sekunder ikke var på deres og livets side. Det er ubeskrivelig og slike situasjoner er nesten ikke å bære. Der liv så brått og brutalt blir forandret. Så fylt av smerte og ofte så helt unødvendig. Slike møter har overbevist meg om at vi har et ”hull” i vår mentale og moralske bevissthet, når vi som samfunn aksepterer at vi påfører hverandre så mye lidelse. Vi trenger nullvisjonen, men den må bli til nulltoleranse!

Vi trenger en mental endringsprosess for vårt forhold til trafikken. Noe liknende det som har skjedd med vårt forhold til røyking. Fra å være en ”nødvendig” frihetsutøvelse i alt fra restauranter til møterom, er det nå ikke toleranse for at røyking skal ramme andre. I dag er røykfrie lokaler en selvsaghet.

Noe lignende må vi få til i forhold til trafikken. Barn, ungdom og voksne skal ikke dø langs norske veier. De skal ikke bli alvorlig kvestet og skadet. Dette skal vi ikke finne oss i. Vi må gjøre nullvisjonen til virkelighet!

Else, Lara og Fendi

Vår ny-ansatte hund, Fendi, har hun blitt stor og er begynt å jobbe med brukere. Hun har deltatt i sin første utstilling og er blitt behørig hedret – både for sitt utseende og sine egenskaper.

Fendi fikk førstepremie på utstilling for valper, ble best i sin klasse og best av alle labradorvalpene. Ja, hun ble også best i motsatt kjønn.

Vi har allerede gjort mange positive erfaringer med kombinasjonen Lara/Fendi. Hun er en herlig valp, men er litt rampete også.

Det blir mer stoff i neste nummer om CatoSenterets flinke fribente medarbeidere

STIFTELSEN
SOFIENLUND

For rehabilitering av ulykkeskadde og kronisk syke

Utgiver:
 Stiftelsen Sofienlund,
 tlf. 64 97 46 05, fax 64 97 46 02

Redaktør:
 Erling Lauritzsen
 tlf. 66 78 92 37/920 26 355
 E-post: erlaurit@broadpark.no

Layout:
 One Man Show
 Knut T. Frøyhaug,
 tlf. 66 78 28 26.

Annonser:
 Faktureringservice sør as,
 tlf. 32 24 44 33, fax 32 24 44 34

Trykk:
 Orkla Trykk AS
 Opplag: 10.000

Redaksjonen avsluttet
 26. september 2011

Postboks 124
 1431 Ås
 Tlf. 64 97 46 05
 Fax 64 97 46 01
 Besøksadresse:
 Myrveien 2, 1430 Ås
 Foretaksnr.: 96 1340195
 Bankgiro: 8380 08 53462
 www.sofienlund.no
 post@sofienlund.no

Stiftelsen Sofienlunds styre:
 Arbeidende styreformann
 Erling Lauritzsen
 Daglig leder
 Truls Thv. Falkenberg
 Styremedlem
 Thor Bjørn Lie

Sofienlunds Venner:
 Tlf: 64 97 46 00
 Fax 64 97 46 01
 E-post:
 Foretaksnr.: 976805518
 Bankgiro: 8380 0865509
 Erling Lauritzsen
 Tlf. privat 66 78 92 37
 Mobil 920 26 355
 E-post:
 erlaurit@broadpark.no

Gavekonto
 Bankgiro:
 8380 40 09941

Lars Henrik Lauritzsens
 Minnefond
 Bankgiro: 8380 40 09941

Stiftelsen Sofienlund bevilget CatoSenteret nye 50.000 kroner

Kan Stiftelsen Sofienlund bidra til oppgradering av kantinen var spørsmålet styret fikk tilsendt på epost fra Finn Berset 12. september.

Bersets begrunnelse var at de gamle møblene er flikket på så lenge at bare et fåtall kan benyttes videre andre steder på huset. Stolene er limt en rekke ganger og har dessuten stygge puter og trekk.

- Jeg synes inntrykket av CatoSenteret ikke må ødelegges av noe så banalt som at stoler og bord faller fra hverandre, sto det videre å lese.

- Vi har nå hatt en prosjektgruppe i gang som har utredet minst flere ulike alternative leverandører.

Både ISS med Øyvind Blåhella og ergoterapien med Hanne Megård har vært med i gruppen

som ledes av Bjørg Gjerme, og de skal ta et standpunkt helst denne uken!

Vi svarte samme dag

- Styret i Stiftelsen Sofienlund har behandlet din henvendelse angående spørsmål om tilskudd til fornyelse av møbler i kantinen på CatoSenteret.

- Styret har den glede å kunne meddele at vi vil støtte oppgraderingen av møbler i kantinen med **kr. 50.000**.

Med vennlig hilsen

Thor Bjørn Lie, Truls Thv. Falkenberg og Erling Lauritzsen

SISTE NYTT – idet medlemsavisen skal i trykken:

Helt fantastisk!

Det er prosjektleder Bjørg Gjerme som er på telefonen med siste nytt.

- Vi er svært takknemlig for de 50.000 kronene fra Stiftelsen Sofienlund, sier Bjørg. Dermed kunne vi straks sette bestillingen ut i livet. Så allerede torsdag 29. september vil nye bord og stoler være på plass.
- Neste gang dere stikker innom kan dere sitte trygt, sier Bjørg.
- Det er hyggelig for oss som arbeider på CatoSenteret at Stiftelsen Sofienlund igjen trår til. Med penger fra stiftelsen til nye møbler både resepsjonen og stuen i 1. etasje og nå spisesalen blir førsteinntrykket av CatoSenteret slik vi vil det skal være.

For allerede i juni måned satte Høyre seg de samme mål som oss i Nei til Frontkollisjoner, om sikkerheten på våre høytrafikkerte veier, nemlig 4000 ÅDT for etablering av møtefrie veger/midtrekkverk, sier Geirr Tangstad-Holdal, daglig leder i aksjonen Nei til Frontkollisjoner.

I sin tale til sentralstyret da gjorde Erna Solberg det klart at flere, bedre og tryggere veier skulle være én av Høyres fire valgkampsaker i lokalvalget:

Flere, bedre og tryggere veier
Det er en stor lettelse at vår kamp blir kronet med resultater. Helt fra etablering av foreningen 17. juli 2007 og til forarbeidet med inneværende NTP 2010-2019, har vi kjempet for å få de samme kravene til sikkerhetsbarrierer på våre høytrafikkerte veier som i vårt naboland Sverige.

Vi vil få takke både Høyres leder, Erna Solberg og samferdselspolitisk talsmann i Høyre, Øyvind Halleraker for gode og konstruktive møter.

Nå gjenstår det at landets ansvarlige statsminister Jens Stoltenberg og hans rød/grønne regjering følger opp, og virkelig

evner å ta sin egen nullvisjon på alvor. Hvis ikke, så er det ingen tvil om at landet trenger en ny politisk ledelse.

De klare fakta fra Vegdirektoratet og statistikken fra Sverige sier at man kan spare 70-80 menneskeliv hvert år, og flere tusen andre fra å bli hardt skadd!

Trygge veier - trygge mennesker

Vi kan spare 70-80 liv per år, og enda flere fra å bli skadd. Jeg er sikker på at det er en av de mest lønnsomme investeringene vi kan gjøre i lengden og Høyre vil ha bedre trafikksikring for flere bilister sa Erna Solberg da hun presenterte Høyres trafikksikkerhetsplan for sentralstyret.

Flere, bedre og tryggere veier

Bildet viser daglig leder Geirr Tangstad-Holdal, Erna Solberg og styrets leder Gunnar Grette, i Nei til Frontkollisjoner.

Siden verken Jens Stoltenberg eller Magnhild Meltveit Kleppa skjønner viktigheten av å bygge flere midtdele, og det i større tempo enn nå, er vi glade for at det var Høyre som ble kommunal- og fylkesvalgets vinnere.

Hovedgrepene i Høyres nye trafikksikkerhetsplan:

1. Et mål om null drepte på riksveiene som følge av dårlig veistandard.
2. Samarbeid med private for å bygge flere nye veier raskere.
3. Gjøre trafikksikkerhetstiltak til en konkret og forpliktende del av Nasjonal Transportplan.
4. Etablere et uavhengig Veitilsyn etter mal fra Helsetilsynet, for å avsløre mangler ved det norske veinettet, og foreslå tiltak for å rette opp i manglene.
5. Endre standarden for når det skal bygges fysiske midtdele og flere firefeltsveier.
6. Vi vet at trafikkmengden på en veistrekning har direkte påvirkning på ulykkestallene. Derfor vil Høyre ha bedre trafikksikring for flere trafikanter enn i dag. Terskelen for hvor mange som reiser på en vei før det blir skikkelige sikringstiltak må senkes.
7. Som langsiktig målsetning vil Høyre bygge midtdele på alle veier hvor det kjører mer enn 4000 bilister i døgnet.
8. Høyre vil iverksette dette i neste Nasjonal Transportplan. Der skal alle veier med mer enn 6000 bilister i døgnet ha midtdele, og på spesielt ulykkesutsatte strekninger vil vi gjøre terskelen enda lavere.
9. På alle veier med mer enn 8000 bilister i døgnet vil Høyre ha fysisk adskilte firefeltsveier.

CatoSenteret startet opp med intensivt funksjonstreningsopphold for to ryggmargsskadde 1. april i år.

Avtale med Helseforetak Sør-Øst

CatoSenteret har fått en avtale med Helseforetak Sør-Øst om å kunne gi Intensiv funksjonstreningsopphold (IFTO) til 6 ryggmargsskadde (RMS) per år, forteller avdelingsleder Susanne J. Carlsen.

Oppholdet fungerer slik at de ryggmargsskadde er på 2 ukers opphold, hvor de testes i ulike tester.

Inklusjonskriterie

Vår inklusjonskriterie er at bruker skal ha vært på CatoSenteret på et ordinært opphold først. Hvoretter vi sammen med bruker vurderer om et IFTO kunne være aktuelt. Det er viktig at bruker er motivert for å trene 4 timer daglig.

Vi har gjennomført to intensivopphold med 2 brukere og er nå i gang med 2 nye.

For ytterligere informasjon kontakt avdelingsleder Susanne J. Carlsen tlf. 98 29 56 10 eller susanne.j.carlsen@catosenteret.no

Ryggmargskader

Det er nervesystemet som gir oss førlighet og mulighet til å bevege oss. Nervesystemet består av hjernen, ryggmargen og hjernen. Hjernen sender via ryggmargen impulser til nervene, som videre får muskler og dermed kroppen til å bevege seg. Nervene sender impulser tilbake til hjernen.

Hva er ryggmargsskade?

Skade på ryggmargen innebærer at forbindelsen mellom ledning (nervetråder) og sentral (hjerne) blir brutt. Dersom alle forbindelser i ryggmargen er brutt kalles det komplett skade. All viljestyrt bevegelse og følelse nedenfor skadenivået er borte. Inkomplett (delvis) skade vil si at funksjoner i ulik grad er bevart nedenfor skadenivået.

Den første tiden etter skade, (fra dager til flere uker) kalles spinal sjokkfase. I denne fasen er det vanskelig eller nesten umulig å si med sikkerhet hvilke utfall man vil få i fremtiden.

Årsaker til ryggmargsskade

Skader på ryggmargen kan skyldes enten ulykke (traumatisk) eller følge av annen sykdom (atraumatisk). De vanligste årsakene til traumatisk ryggmargsskade er fallulykke, trafikkulykke, arbeidsskade, idrettsskade eller vold.

Atraumatisk ryggmargsskade forårsakes av infeksjon, blødning eller svulst. Skaden kan også være medfødt (arvelig eller forårsaket ved fødsel) eller som følge av medisinsk eller kirurgisk behandling.

Følger av ryggmargsskade

Etter en ryggmargsskade vil det forekomme varierende grad av muskellammelser, tap av følelse, forstyrret funksjon av vannlating, avføring og seksuellfunksjon, samt dårligere regulering av blodtrykk og kroppstemperatur. Grad av lammelse eller forstyrrelse av hudfølelse, avhenger av skadeomfang i ryggmargen og hvor høyt i ryggmargen skaden sitter.

Ved lammelser i både armer og ben bruker man betegnelsen tetraplegi, mens ved lammelser kun i benene brukes paraplegi.

Kilde: <http://www.sunnaasno/pasient/diagnosesykdommen/>

Intensiv funksjonstreningsopphold på CatoSenteret

På bildet ser du fra venstre fysioterapeut Nina Schau, idrettspedagog Olav W. Imsen, avdelingsleder medisinsk rehabilitering Susanne J. Carlsen, sykepleier Anne Wigernes og ergoterapeut Kirsti Blomquist. Bruker Torgeir Berre er glad han har så mye god ekspertise i ryggen.

Bruker trener 3-4 timer daglig sammen med en terapeut - 1-2 timer med en idrettspedagog og 1-2 timer med en fysioterapeut.

Bruk av video

Treningstimene blir tatt opp på video og bruker får både videoopptak og treningsprogram med hjem for de neste 14 dager. Deretter kommer bruker tilbake til CatoSenteret for intensiv trening, og avslutter oppholdet med samme testbatteri, som i inngangen.

Hospitering

Vi ønsker at brukers lokale fysioterapeut hospiterer på CatoSenteret i den første perioden for at terapeuten kan fortsette treningen etter samme metode, når bruker kommer hjem. Vi ønsker også at pårørende er med, da de også kan trene med bruker hjemme.

Torgeir trenes i "prekestolen" med god hjelp av fysioterapeut Nina Schau, ergoterapeut Kirsti Blomquist og avdelingsleder Susanne J. Carlsen.

Direktør Finn Berset ønske for dagen var at den skulle være starten på en ny epoke
– en epoke der CatoSenteret i enda større grad enn hittil skal satse på frisklivkompetanse
– og en aktiv oppfølging av brukerne når de skal ut å seile på egenhånd.

Onsdag 24. august 2011

- Vi ønsker å utvikle utetilbudet rundt CatoSenteret betydelig det neste året. Vi har en fantastisk og variert natur og et flott uteområde. Vi ønsker å satse på aktiviteter som har overføringsverdi til hverdagen og som kan videreføres hjemme

- For å kunne satse slik er vi avhengig av samarbeid og støtte fra alle som kan bidra. Først og fremst medarbeiderne som med sin kompetanse og kreativitet vil stå meget sentralt, men også støtte fra Venneforeningen, Per og Ella Breviks Legat og alle andre som vil og som kan!

Takk til Per og Ella Breviks legat

- Det viktig med lyspunkter i hverdagen, sa Finn Berset, der han sto foran CatoSenterets nybygde Lavvo. Han rettet en varm takk til styreleder Hanne Ombudstvet i Per og Ella Breviks legat for midlene som har gjort det mulig sette opp det flotte bygget.

CatoSenteret har en fantastisk og variert natur og et flott uteområde, så vi ønsker å utvikle utetilbudet rundt CatoSenteret betydelig det neste året, og vi vil satse på aktiviteter som har overføringsverdi til hverdagen og som brukerne kan videreføre hjemme.

Siden ingen fra Per og Ella Breviks legat kunne delta ved åpningen ble venneforeningens leder, Kari Fangel, bedt om å foreta åpningen. Noe hun gjorde med glede.

- Å få være leder for en forening der alle andre gjør jobben mens jeg får lov til å representere, det er rene drømmejobben, sa hun.

Hun håpet at Lavvoen måtte bli brukt, ikke bare av brukere og ansatte fra CatoSenteret, men også av mange fra senterets nærområde.

- Nå har vi virkelig fått en flott terrasse. Den skal være et oppholdsted, ikke bare for ikke-røkere men også for røkere som ikke røker, sa Finn Berset.

CatoSenterets Venner

Han rettet en varm takk til CatoSenterets venner, ved dets leder Kari Fangel, for at de har gitt penger til å kjøpe både møbler og blomster til den nå så flotte terrassen. Vennenes primære mål er å bidra til at brukerne får en stimulerende fritid.

Samtidig takket han Bjørg Gjerme og Elisabeth Nybø for kreativitet og utførelse av plassen, og håper at både brukere og ansatte vil nyte godt av dette tilbudet.

Takk, blomster og dikt til Erik Adland

Dagen ble også brukt til også å takke avgåtte direktør Erik Adland for hans innsats for senteret. Erik Adland ble ansatt av Stiftelsen Sofienlund som regnskapsansvarlig allerede i 1997 for byggeprosjektet "Sofienlund helse- og rehabiliteringssenter".

Etter at bygget stod ferdig utskilte Stiftelsen Sofienlund bygget som en egen økonomisk stiftelse, da man hadde planer om å bygge nye fire rehabiliteringssentre. Etter avtale med Cato Zahl Pedersen fikk senteret navnet Stiftelsen Cato Zahl Pedersen i Son og Erik Adland ble ansatt som økonomisjef. I en periode var Erik både økonomisjef og direktør. CatoSenterets styreleder Bjørn Norby takket Erik for hans langvarige innsats og overrakte ham blomster.

Inntakskoordinator Bjørg Gjerme hadde skrevet et dikt som hun leste opp for Erik på vegne av de ansatte.

Kjære Erik

*Du gjør ting på din egen måte
Og trives stort sett med det.*

*Dine meningers mot er en gåte,
Men du finner din ro og din fred.*

*Når verden så har gått deg i mot
Du kampen stødig har tatt opp.*

*Valget er nå kanskje en ny vei,
Men du stopper nok ikke opp.*

*Livet går i baner- reisen kan fort bli tung og lang.
Men du lar ikke ting bli en vane, men prøver på nytt neste gang.*

*Vi ønsker deg lykke på ferden, hvor enn din ferd måtte gå.
Og takker for mange gode og spennende år.*

Klemmer fra oss ansatte

Avtalen kan ha en varighet på opptil 4 år dersom offentlige myndigheter fortsatt bevilger tilskudd til denne målgruppen. På en skala fra 0 til 10, ble CatoSenterets anbud vurdert til poeng 9,18.

Avdelingsleder Dag

På besøk på CatoSenteret treffer vi en smilende og glad avdelingsleder Dag Øystein Skarpaas Andersen, som stolt kan fortelle at senteret ble tildelt midlene fra NAV etter en hard konkurranse med 22 andre leverandører.

Den nye avtalen utgjør da også 10 plasser, som igjen betyr at han har fått flere nye medarbei-

goger, sykepleiere, fysioterapeuter, arbeidskonsulenter, psykiatrisk helsearbeider, klinisk ernæringsfysiolog og leger med arbeidsmedisin og bedriftshelsetjeneste kompetanse. CatoSenteret har, som nevnt, snart 9 års erfaring med dette fagområdet, og teamet som arbeider med den arbeidsrettede rehabiliteringen er nesten blitt fordoblet de siste 2 årene. Arr-teamet består i dag av 18 ansatte.

Spørsmål

Spørsmål kan rettes til avdelingsleder Dag Øystein Skarpaas Andersen på epost dag.andersen@catosenteret.no eller på mobil 419 33 688.

NAVS forventninger

Hvilke forventninger har NAV til disse nye avtalene i døgnbasert arbeidsrettet rehabilitering?

Rådgiver Siv Lohne og seniorrådgiver Lars Bakken sier til ARR-Nytt at NAVs forventninger er å få til tiltak som tilpasses de enkelte deltageres behov og som en best mulig måte ivaretar

kalt. Tiltak i NAV tildeles etter en behovs-/arbeidsevnevurdering samtidig som det må finnes rom for tiltaket innenfor den økonomiske rammen.

Hva er nytt med de nye avtalene sammenliknet med de som nå har gått ut?

Det er gjort flere endringer i innholdet i de nye avtalene. Krav til innhold, organisering, kompetanse og rammer for gjennomføring av tjenesten er mer spisset med tanke på formål med tiltaket og krav til individuell tilpassing. Videre er det blant annet satt krav om rapportering på resultatmål.

NAV har i denne anskaffelsen valgt å dele landet inn i fem geografiske tjenesteområder med den hensikt å inngå én avtale i hvert av de fem tjenesteområdene.

Hva var bakgrunnen for at NAV ønsket å avslutte de eksisterende avtaler for døgnbasert rehabilitering og i stedet inngå nye avtaler på samme tjeneste?

Arbeids- og velferdsdirektoratet besluttet å ikke utløse opsjon for nåværende avtaler og valgte i tillegg å si opp 6 av totalt 15 rammeavtaler. Bakgrunnen for dette har blant annet vært et ønske om å redusere kapasiteten, da bruken av tiltaket har vist seg å være mindre enn tilbudt kapasitet bundet opp til nåværende avtale. I tillegg har det vært et ønske om å gjøre endringer i kravspesifikasjonen for å forbedre innhold og gjennomføring av tiltaket for å oppnå bedre resultater, samtidig som det innenfor tilgjengelige rammebetingelser har vært viktig for oss å bedre ivareta leverandørens behov for forutsigbarhet.

Hvordan var interessen for å sende inn anbud, og hvordan vurderte dere kvaliteten på disse.

Det har vært god interesse for å sende inn tilbud, selv om det kom noen færre tilbud denne gangen (22) i forhold til forrige gang (34). Kvaliteten på tilbudene som har deltatt i konkurransen har vært gjennomgående høy.

NAV presiserer at rammeavtalene ikke binder NAV til et fastsatt antall plasser til enhver tid. Bruk av tiltaket vil avhenge av flere faktorer som kan endres, blant annet brukers behov, bevilgning av nødvendige midler for gjennomføring, prioritering i fylkene og rammebetingelser for øvrig. NAV fylke står fritt til selv å styre sitt tiltaksbruk ut fra behov og tilgjengelig økonomisk ramme i de ulike fylkene.

formålet med tiltaket som er å komme i eller tilbake i arbeid.

Vi ønsker i størst mulig grad av arbeidsdeltagelse og økt mestring av helserelaterte og sosiale problemer som hindrer arbeidsdeltagelse. I dette ligger blant annet t deltagerne lærer å leve og arbeide med sin egen helse-situasjon selv om det ikke nødvendigvis innebærer at en helt blir kvitt sine helseproblemer.

Vi er opptatt av at dette tiltaket skal ha effekt på arbeidsdeltagerne og har derfor innført resultatmål med tilhørende rapportering.

Hvilken funksjon får de nye avtalene om arbeidsrettet rehabilitering i NAVs verktøykasse?

Arbeidsrettet rehabilitering døgn-tjenesten er ett av de arbeidsrettede tiltakene som fines i NAV. Tiltaket er rettet mot de av NAVs brukere med behov for arbeidsrettet rehabilitering, som har et mer omfattende behov enn dagtilbudet gir, eller at det ikke finnes egnet dagtilbud lo-

Raskere tilbake - NAV døgntilbud

Arbeidsrettet rehabilitering på CatoSenteret

CatoSenteret er fra 1. september leverandør av arbeidsrettet rehabilitering - døgn for NAV Oslo, Akershus og Østfold.

dere. Dag Andersen forteller at CatoSenteret har lang og god erfaring med arbeidsrettet rehabilitering til sykmeldte personer som skal hjelpes tilbake til yrkesaktivitet, fordi CatoSenteret har gitt tilbud om dette helt siden 2003.

Målgruppen

De som skal motta dette tilbudet er brukere som er blitt sykmeldt og/eller har fått sin arbeidsevne nedsatt slik at vedkommende hindres i å skaffe eller beholde inntektsgivende arbeid.

Formål

Formålet med tiltaket er å styrke den enkeltes arbeidsevne og bidra til mestring av helserelaterte og sosiale problemer som hindrer deltagelse i arbeidslivet. Deltagerne skal ved behov veiledes for å finne strategier for å fungere i arbeidslivet til tross for sykdom og skade.

Varighet og omfang

Rehabiliteringsoppholdet gis som et 4 ukers opplegg - individuelt tilpasset. Faggruppene som arbeider i teamet, forteller Dag Andersen, er idrettspeda-

Fritt sykehusvalg Norge

Fritt sykehusvalg har oversikt over alle tilbud innenfor ordningen. Telefon 800 41 004.

Nav satser videre på arbeidsrettet rehabilitering

NAV har nå underskrevet avtaler om å levere arbeidsrettet rehabilitering med fem rehabiliteringsinstitusjoner. Disse har fått kontrakt for hvert sitt geografisk avgrensede område. Avtalen utgjør til sammen 60 døgnplasser:

- CatoSenteret - Oslo, Akershus og Østfold.
- Rehabiliteringssenteret AiR (Tidligere Attføringssenteret i Rauland skiftet navn i 2010) - Vestfold, Telemark, Buskerud, Oppland og Hedemark.
- Sørlandets rehabiliteringssenter - Hordaland, Rogaland, Vest-Agder og Aust-Agder.
- LHL v/Røros Rehabilitering - Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag, Møre og Romsdal og Sogn og Fjordane.
- Valnesfjord Helse- og idrettscenter - Finnmark, Troms og Nordland.

Takket være Karin Endsjø har Stiftelsen Sofienlund igjen kunnet tilby en 2 ukers tur til Casas Heddy på Lanzarote. Det er 15. året vi arrangerer en slik tur.

Gruppen på 30 personer reiste fra Gardermoen 19. september og har kommet vel frem. Det er en veldig interessant gruppe jeg har med meg denne gang, sier Karin.

Casas Heddy

Som kjent for våre lesere er Casas Heddy Oslo Røde Kors sitt heleide rehabiliteringssenter. Det er rullestolvennlig og har to svømmebasseng, et ute og et inne, med oppvarmet vann i begge bassengene. Stedet har vært drevet i 40 år og har et godt renommé og er ypperlig egnet for funksjonshemmede, deres familier og assistenter.

Casas Heddy ligger i Puerto del Carmen ca. 10 minutter fra flyplassen. Stedet har egen buss med heis. Leilighetene er for det meste dobbeltrom i små hus med terrasser og alle husene er godt egnet for rullestolbrukere.

Sol og varme

Det er flott å være her nå, sier Karin, for på denne tiden av året er det sommer på Lanzarote. Alt er bra her og gruppa koser seg. I går hadde vi dykking i basseng og hele 10 stykker dykket. Til uken får alle dykke i havet.

Jeg hjelper i bassenget og i går dykket 3 stykker som for to dager siden hadde vannskrekk. En ung dame svømte alene i bas-

senget for første gang etter skaden! Så her skjer det ting. Det er ekskursjoner i den vakre naturen med buss som har heis for rullestolbrukere.

I går kveld var det dans og stor stemning. Noen var ute på byen og spiste middag.

Hvilket annet feriemål eller hotell har slike tilgjengeligheter?

Vansker ved flybytte

Turen gikk fra Gardermoen med flybytte i Las Palmas. Men jeg liker ikke flybytte, sier Karin. Dere kan tenke dere - 3 elektriske rullestoler og andre rullestoler - 30 personer som må ta ut all bagasjen og sjekke inn på nytt!

Det har også vært en papirmølle uten like med det spanske flyselskapet Binter. De tror visst at når et menneske sitter i rullestol - så mangler vi noe i hodet også.

Hjemover skal vi heldigvis ha direktefly til Gardermoen.

Ble stående igjen

Jonny, som er rullestolbruker, ble stående igjen sammen med en annen funksjonshemmet på Las Palmas. Det ble sagt at flyet fikk for stor last av rullestoler. Slikt opprører meg - for alt var booket inn på forhånd - og leder for gruppa stod på den andre siden og var meget forskrekket. Jonny og Gerd kom seg heldigvis avgårde med neste Binterfly til Lanzarote.

Slike opplevelser er ikke noe godt for dem som trenger mye hjelp. Ei heller andre. Dette hadde vært unngått hvis det hadde vært direkte flyrute! Noe som burde settes i gang igjen siden Casas Heddy er pusset opp og tilgjengelig for rullestolbrukere til minste detalj.

Stiftelsen Sofienlund har i snart 15 år arrangert turer dit, men de tre siste årene har brukerne altså måttet ha flybytte, og det er ikke lett med elektriske stoler og andre hjelpemidler.

Selvsagt får man god hjelp på flyplassene og i særdeleshet på Gardermoen hvor Ullensaker Røde Kors stiller opp. Denne tjenesten har de gjort med bravur i over 35 år. Men flyturen blir lang med flybytte og det er vanskelig og tungt for mange.

Ønsker direktefly

Redaktør - jeg ønsker du skal skrive om hvilke konsekvenser det har ved at det IKKE er direkte flyrute mellom Norge og Lanzarote fra mai til oktober, sier Karin. Vi har et fantastisk rehabiliteringssenter på Lanzarote Casas Heddy med 100 sengeplasser. I 35 år har de hatt gjester fra Norge om sommeren når nordmenn har ferie.

Resultatet av at det ikke går direkte fly - er at Casas Heddy stenger om sommeren, som igjen går utover unge funksjonshemmede som har skolefri. I Norge stenger jo alle aktiviteter for funksjonshemmede om sommeren. Institusjoner og bofellesskap har sine ferier for brukerne, men hvor skal de reise? Det er ikke lett å finne tilpassede ferieplasser.

Dessuten er det om sommeren det er lettest å få med assistenter som mange av gjestene trenger. Tenk på alle de unge som nå blir sittende ensomme, men som kunne ha kommet på ferie om sommeren. Det er de svakeste som det alltid går ut over. Skal vi nå gå tilbake i tid?

Så hvorfor i all verden må et av Norges flotteste feriesteder for funksjonshemmede stenges på grunn av at det ikke finnes direkte flyruter? Dette burde det gjøres noe med, sier Karin Endsjø. Er ikke dette en sak for Stiftelsen Sofienlund?

Med Karin Endsjø til Casas Heddy

Endelig kom Jonny Dalen frem til Casas Heddy etter å blitt satt igjen i Las Palmas. Her sitter han sammen med aktivitetsleder Silje og senere tar han et kjempeflott stup ut i bassenget.

TV2 sendte i september dokumentaren "Brev til Jens". Den får på en utrolig sterk måte frem hva det kan bety for livskvaliteten til funksjonshemmede å ha en såkalt personlig assistent (BPA).

Jeg har lenge ment dette burde være en lovfestet rettighet, og foreslo det som en del av Høyres valgfrihetsprosjekt i 2005, men etter regjeringsskiftet stoppet det opp, sier Erna Solberg.

Også i opposisjon har Høyre foreslått at retten lovfestes, men har blitt nedstemt av den rød/grønne regjeringen. Siden den gang har jeg blitt enda mer sikker i min sak:

BPA må ikke lenger være noe du får hvis du har flaks, men du får fordi du har krav på det!

Erfaringene med BPA er udelte positive. BPA gir mennesker som trenger hjelp retten til selv å bestemme hvem som skal assistere dem, hva assistenten skal

være og hvor og når assistansen skal gis. Mange funksjonshemmede opplever at de lever med et større behov for hjelp enn andre. BPA gir dem muligheten til å ta styring over eget liv. Det handler om verdighet og selvstendighet.

OLUBA (Et andelslag for borgerstyrt personlig assistanse) har dokumentert at BPA også er viktig for funksjonshemmedes mulighet til å ta utdanning og å komme seg i arbeid. Grunnen er enkel nok:

Mennesker som er i full stand til å utføre en jobb har kanskje behov for assistanse til å komme seg på jobb.

Med en personligassistent som man selv har valgt og som kjenner behovene kan dette skje raskt og effektivt, fremfor at det

stadig kommer nye hjelpere som må læres opp på nytt.

Med tanke på at over 70.000 funksjonshemmede som står utenfor arbeidslivet ønsker seg inn ligger det også et samfunnsøkonomisk argument i dette. For å sitere ULOBAs fagsjef Vibeke Melstrøm:

"For det offentlige betyr arbeid skatteinntekter og sparte utgifter til uføretrygd. I løpet av et yrkesliv kan det gi samfunnsøkonomisk gevinst på et tosifret millionbeløp for hver enkelt arbeidstaker".

Funksjonshemmede skal ikke bare ha en mulighet til å være i felleskapet, men også bidra til det.

Vi trenger ikke se på mennesker med funksjonshindringer som syke med behov for helsehjelp, vi kan velge å se på dem som mennesker som trenger hjelp til praktiske gjøremål. Mitt mål er et samfunn med muligheter for alle – for noen betyr det hjelp til å gripe mulighetene.,

Regjeringen sier at kommunene har plikt til å tilby BPA. Det som står med lite skrift i den påstanden, og som de aldri sier høyt, er at det ikke medfører en plikt for kommunene i å tilby tjenesten. Dermed blir det en plikt tømt for innhold.

Høyre vil gi flere funksjonshemmede muligheten til å leve et mer verdig og selvstendig liv, derfor går vi inn for å gjøre BPA til en reell rettighet.

Jeg håper regjeringen etter gårdagens dokumentar har fått opp øynene – de skal i hvert fall få Høyres støtte og applaus hvis de endelig snur spørsmålet.

Selvstendighet, valgfrihet og verdighet

Høyre-leder Erna Solberg mener brukerstyrt personlig assistent burde være lovfestet for funksjonshemmede.

 RANA KOMMUNE www.rana.kommune.no	 Rakkestad kommune www.rakkestad.kommune.no	 Lyngen kommune www.lyngen.kommune.no	 Herøy kommune www.heroy-no.kommune.no	 Bremanger kommune www.bremanger.kommune.no	 Austrheim www.austrheim.kommune.no	 Frogn kommune www.frogn.kommune.no	 Tjøme kommune www.tjome.kommune.no
 Sorum kommune www.sorum.kommune.no	 Lindås kommune www.lindas.kommune.no	 Tinn kommune www.tinn.kommune.no	 Odda kommune www.oddakommune.no	 Åmli kommune Skoleavdelinga www.amli.kommune.no	 Nesset kommune www.nesset.kommune.no	 Eid kommune www.eid.kommune.no	 Ørland kommune 7129 BREKSTAD Tlf. 72 51 40 00
 Sortland kommune www.sortland.kommune.no	 Rissa kommune www.rissa.kommune.no	 Tynset kommune www.tynset.kommune.no	 Orkdal kommune www.orkdal.kommune.no	 Sirdal kommune www.sirdal.kommune.no	 Åfjord kommune Sektor Oppvekst www.afjord.kommune.no	 Flekkefjord kommune www.flekkefjord.kommune.no	 Askim kommune Brann og Redning www.askim.kommune.no
 Tvedestrand kommune www.tvedestrand.kommune.no	 Kristiansund kommune www.kristiansund.kommune.no	 Time kommune www.time.kommune.no		 Engerdal kommune www.engerdal.kommune.no		 NORD-FRON KOMMUNE www.nord-fron.kommune.no	
 Hamar kommune www.hamar.kommune.no		 Sør-Varanger kommune Kultur og Oppvekst www.sor-varanger.kommune.no		 Evje og Hornnes kommune www.e-h.kommune.no		 Nord-Fron kommune www.nord-fron.kommune.no	
		 Midtre Gauldal kommune www.midtre-gauldal.kommune.no		 Lunner kommune www.lunner.kommune.no		 Våler kommune www.valer.kommune.no	

Rehabilitering i kommunene: Hvem skal gjøre hva?

Et resultat av samhandlingsreformen er at kommunene vil få langt større ansvar for rehabilitering enn de tidligere har hatt. I den forbindelse har Helsedirektoratet nedsatt en arbeidsgruppe der Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO) er blant de representerte.

Arbeidsgruppen, som hadde sitt første møte 16. august, har frist til 1. desember med å levere sine anbefalinger til Helse- og omsorgsdepartementet.

Arbeidsgruppen er nedsatt av Helsedirektoratet, på oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet, og skal blant annet gå gjennom dagens pasientforløp for pasientgrupper innen somatiske fagområder der rehabilitering og opptrening er en viktig del av forløpet.

Basert på denne gjennomgangen skal gruppen gi en anbefaling om avklaring av ansvars- og oppgavedeling mellom kommune- og spesialisthelsetjenesten på rehabiliteringsområdet.

I tillegg skal det gjøres en gjennomgang av dagens tilbud i de private rehabiliteringsinstitusjonene. Målet skal være å avklare hvilke deler av tilbudet - som ut fra en faglig vurdering - bør være kommune- og spesialisthelsetjenestens ansvar.

I arbeidsgruppen deltar representanter fra FFO, SAFO, kommunene, de private rehabiliteringsinstitusjonene og spesialisthelsetjenesten.

Det er et svært viktig og nødvendig arbeid som nå er satt i gang, og i den forbindelse vil FFO invitere sine medlemsorganisasjoner til et innspillmøte, sier Andreas Habberstad i FFO, som representerer FFO i arbeids-

gruppen sammen med FFOs leder Knut Magne Ellingsen.

<p>Oslo og Akershus Fred Olsens g 5 0152 OSLO Tlf. 22 41 31 00</p>	<p>Odd Torp Trafikkskole Linderud T-banestasjon 0594 OSLO Tlf. 906 10 909</p>	<p>Vågsgrjerdv 6 4306 SANDNES Tlf. 51 66 00 27</p>	<p>38 00 2000 www.agdertaxi.no</p>	<p>Nr. 1 Trafikk-skole Stathelle-Kragerø Krabberødveien 6 3960 STATHELLE Tlf. 35 96 19 50</p>	<p>Trygg Trafikk Østfold Værftsg. 7, 1511 MOSS Tlf. 815 22 000</p>	<p>ELOPAK www.elopak.com</p>	<p>Torgg. 1, 1440 DRØBAK Tlf. 64 90 91 00</p>
<p>Team Aut Trafikkskole ANS Måløy Stormarked 6718 DEKNEPOLLEN Tlf. 57 85 10 35</p>	<p>Varanger Bilberg AS 9840 VARANGERBOTN Tlf. 976 68 075</p>	<p>Tvedestrand Bilverksted Fjærkleivene 55 4900 TVEDESTRAND Tlf. 37 16 23 36</p>	<p>Brannvesenet i Båtsfjord Hindberg g. 18 9990 BÅTSFJORD Tlf. 78 98 53 00</p>	<p>KinoCity - Drammen kino Brageres Torg 2 A 3017 DRAMMEN Tlf. 32 21 78 60</p>	<p>Norsk Motorcykel Union Skoggata 5, 1502 MOSS Tlf. 908 37 374</p>	<p>Møller Bil Sandefjord Gokstadv. 16 3216 SANDEFJORD Tlf. 24 03 11 50</p>	<p>7890 NAMSSKOGAN Tlf. 74 33 44 74</p>
<p>Fred.Olsen & Co. Fred Olsens g 2 0152 OSLO Tlf. 22 34 10 00</p>	<p>Møller Bil Bjørkelangen 1940 BJØRKELANGEN Tlf. 24 03 26 01</p>	<p>Langestrand Fysioterapi Vestreg. 28 3251 LARVIK Tlf. 33 18 11 22</p>	<p>Brannvesenet i Tana Rådhusv. 3 9845 TANA Tlf. 464 00 248</p>	<p>Din Kjøreskole AS Tordenskioldsg 22 3044 DRAMMEN Tlf. 32 89 50 90</p>	<p>Nogva Motorfabrikk A/S 6280 SOVIK Tlf. 70 20 84 00</p>	<p>Røros E-verk Oslov 16, 7374 RØROS Tlf. 72 41 48 00</p>	<p>H. Lunde Autoverksted 2266 ARNEBERG Tlf. 62 95 32 83</p>
<p>Røros Aut. Trafikkskole Gymbygget, BM Mullersv 10 7374 RØROS Tlf. 72 41 12 64</p>	<p>Sibelco Nordic A/S 6146 ÅHEIM Tlf. 70 02 49 00</p>	<p>Ryghgata 6 3050 MJØNDALEN Tlf. 32 23 68 80</p>	<p>Gunnar og Inge Bilservice AS Verkstedvegen 12 7725 STEINKJER Tlf. 74 16 79 90</p>	<p>Haugaland Transportskole AS Kvaløygata 3 5537 HAUGESUND Tlf. 52 70 87 90</p>	<p>Eiker Trafikkskole AS Arbeidsg. 25 3050 MJØNDALEN Tlf. 32 23 00 22</p>	<p>Møller Bil Gran Mohagalia 2 2770 JAREN Tlf. 24 03 37 50</p>	<p>Jahr Bilservice Jarv, 3340 ÅMOT Tlf. 32 78 56 08</p>
<p>Gaustad Transport AS Majorstuv. 17 0367 OSLO Tlf. 909 05 000</p>	<p>Møller Bil Nesttun Sanddalsv. 1 5221 NESTTUN Tlf. 24 03 16 00</p>	<p>Dale Bil AS Nordalen 5722 DALEKVAM Tlf. 56 59 66 20</p>	<p>Brandtsgård Minibuss Gneisen 8 3070 SANDE I VESTFOLD Tlf. 93 49 86 78</p>	<p>Frank Dahl Transport AS Svend Haugsgate 33 3013 DRAMMEN Tlf. 32 89 34 10</p>	<p>Lilleborg AS avd. Eilo Bytestein 1 6517 KRISTIANSUND N Tlf. 71 56 56 00</p>	<p>Mekonomen Tromsø AS Terminalg. 32 9019 TROMSØ Tlf. 77 60 96 20</p>	<p>KMS Trafikkskole Bratsbergv 13 7037 TRONDHEIM Tlf. 73 95 73 80</p>
<p>Galåen Transport AS Sollihagaen 2 7374 RØROS Tlf. 900 72 113</p>	<p>Sundbrei Transport Klevi Næringspark 3570 ÅL Tlf. 481 71 721</p>	<p>Birger Lie Bilforretning AS Lyngbakkv. 1 3736 SKIEN Tlf. 35 50 99 00</p>	<p>Buskerudveien 217 Tlf. 32 80 93 93</p>	<p>Johny Birkeland Transport AS Slovågen 32 5960 DALSØYRA Tlf. 57 78 11 70</p>	<p>Orkdal Trafikkskole Franslykkja 7 7300 ORKANGER Tlf. 72 48 73 25</p>	<p>Sandefjord Trafikkskole DA Hjertnespromenaden 33 3211 SANDEFJORD Tlf. 33 46 80 17</p>	<p>Møller Bil Minde Kanalv. 3 5068 BERGEN Tlf. 24 03 13 00</p>
<p>Forland Autosenter A/S Skogsvågakrysset 5382 SKOGSVÅG Tlf. 56 33 71 90</p>	<p>B Stensaker Transport AS Strandg 6 6300 ÅNDALSNES Tlf. 71 22 20 22</p>	<p>Plan og Trafikk 1302 SANDVIKA Tlf. 67 81 70 00</p>	<p>Rose Trafikkskole A/S Nedre Tyholmsv. 9 D 4800 ARENDAL Tlf. 37 02 24 44</p>	<p>Bring Logistics AS avd. Brumunddal Strandv. 14, 2380 BRUMUNDDAL Tlf. 62 33 47 00</p>	<p>Willys Trafikkskole AS Andebu 74, 3170 SEM Tlf. 33 31 14 57</p>		
<p>RIIS BILGLASS BILSKADESENTERET AS www.bilskadesenteret-as.no</p>	<p>MELHUS TRAFIKKSKOLE AS Utdanning og profesjonell opplæring til riktig pris! 7084 MELHUS Tlf. 72 87 03 89</p>		<p>Sigvald Bergesen D.Y. og Hustru Nanki's Almennyttige Stiftelse Dronningen 1, 0287 OSLO Tlf. 23 13 15 90</p>		<p>TOYOTA Toyota Norge AS 3002 DRAMMEN - Tlf. 32 20 50 00 www.toyota.no</p>		
<p>VIKING REDNINGSTJENESTE DIN TRYGGHET PÅ VEIEN 106000 www.vikingredning.no</p> <p>BUSKERUD Krøderen.....Tlf. 32 14 75 49 Åmot Modum.....Tlf. 32 78 48 44 / 917 49 049</p> <p>NORD-TRØNDELAG Levanger.....Tlf. 74 07 09 16 Verdal.....Tlf. 74 07 09 16 Vuku.....Tlf. 74 07 09 16</p> <p>OPPLAND Dombås.....Tlf. 932 42 099</p> <p>SOGN og FJORDANE Stårheim.....Tlf. 57 86 37 30</p> <p>TELEMARK Kragerø.....Tlf. 35 98 65 00 Seljord.....Tlf. 35 05 08 88</p> <p>TROMS Finnsnes.....Tlf. 77 87 09 00</p>	<p>Opplæringskontoret Logistikk og Transport i Vestfold Telemark Buskerud BA Langg. 36, 3080 HOLMESTRAND Tlf. 33 09 94 60</p>		<p>Møre og Romsdal fylke Samferdselsavd. Fylkeshuset, 6404 MOLDE Tlf. 71 25 80 00</p>		<p>Standnes Transport AS Kjømesv. 15 6856 SOGNDAL Tlf. 911 27 048</p>		
<p>Organisasjonskart for Redningstjenesten</p> <p>Justisdepartementet Rednings- og beredskapsavdelingen Akersg. 42, Postboks 8005 Dep, 0030 Oslo Tlf.: +47 22 24 53 21 Faks.: +47 22 24 51 64</p>		<p>Hovedredningssentralen Sør-Norge Sikringsbygget 4050 Sola Tlf.: +47 51 64 60 01 Faks.: +47 51 65 23 34</p>	<p>Hovedredningssentralen Nord-Norge Postboks 1016 8001 Bodø Tlf.: +47 75 58 07 45 Faks.: +47 75 52 42 00</p>	<p>Waldemar Thranesg 98 B 0175 OSLO Tlf. 23 23 47 50</p>			
<p>Lokale redningssentraler (LRS) identisk med politidistriktene</p>		<p>Lokale redningssentraler (LRS) identisk med politidistriktene og Svalbard</p>		<p>Falck Tlf. 02 222</p> <p>NORDLAND Mo i Rana.....Tlf. 75 13 22 22 Vesterålen.....Tlf. 76 13 74 68</p> <p>NORD-TRØNDELAG Steinkjer.....Tlf. 74 16 14 72</p> <p>OPPLAND Valdres.....Tlf. 61 12 02 09</p> <p>SØR-TRØNDELAG Melandsjø.....Tlf. 72 44 49 30</p>			

Styret i Helse Sør-Øst har oppnevnt et regionalt brukerutvalg for perioden 1. oktober 2010 til 30. september 2013.

- Jeg ser frem til å utvikle et nært og forpliktende samarbeid med utvalget til beste for pasienter og befolkningen i helse-regionen, sier administrerende Direktør Bente Mikkelsen.

- Vi har siden etableringen i 2007 hatt aktive brukerutvalg, som gjennom konstruktivt samarbeid har bidratt til å prege utviklingen i viktige saker i det regionale helseforetaket.

Brukermedvirkning er et av de bestemidlene for å sikre at pasienter og pårørendes stemmer blir hørt og er et veldig viktig bidrag i vårt arbeid med å skape gode og likeverdige helsetjenester, sier administrerende direktør Bente Mikkelsen.

Helse Sør-Øst har en ambisjon om å være et utstillingsvindu for god brukermedvirkning, og legger til rette for dette gjennom dialog, deltagelse og tildeling

av midler til gode prosjekter. Det er etablert brukerutvalg både på regionalt nivå og i alle helseforetakene i Helse Sør-Øst. Utvalgene er sammensatt av representanter fra bruker- og pasientorganisasjoner.

Bredt sammensatt

Brukerutvalget i Helse Sør-Øst er et rådgivende organ for styret og administrerende direktør og medvirker på overordnet og strategisk nivå. På få år har brukerutvalget gått fra å være et organ i høringsprosesser til å bli en reell premissleverandør i helsetjenesten.

Brukerutvalgets hovedfunksjoner er å sikre tilbakemelding fra brukerne om erfaringer med helsetjenesten, samt å gi råd om forbedring og samhandling med andre aktører. En annen viktig funksjon er å bidra til å fremme brukermedvirkning i Helse Sør-Øst.

Forslag til medlemmer i brukerutvalget for Helse Sør-Øst er mottatt fra de inviterte brukerorganisasjonene. Virksomhetsområdene rus, psykisk helsevern, kreftområdet, samt somatikk for øvrig, er representert. Bente Mikkelsen mener etniske minoriteter og eldre er tilfredsstillende representert og at kandidatene i sum har erfaring både som pasienter og pårørende. Det er om lag like mange kvinner og menn og alle sykehusområder er representert.

- Dette bør gi grunnlag for et aktivt, kompetent og konstruktivt arbeid i brukerutvalget, sier Bente Mikkelsen.

Brukerutvalget konstituerer seg selv i møte 3. og 4. oktober. Valg av leder skal forelegges styret for stadfesting. Brukerutvalget består av følgende personer:

Tove M. Larsen, Landsforeningen for Ryggmargsskade – Østfold (NY)

Anne Mari Romuld Hansen, Landsforeningen for pårørende innenfor psykiatrien – Østfold

Geir Bornkessel, Momentum – Akershus

Eric Johanssen, Rusmisbrukernes Interesseorganisasjon – Akershus

Anja Christin Staalesen, Kreftforeningen/Foreningen for brystopererte – Akershus
Shaista Ayub, Handikappede Barns Foreldreforening – Oslo (Ny)

Heidi Haug, Blindeforbundet – Oslo (Ny)

Kent Lundby, Mental Helse – Hedmark (Ny)

Torkel Bache, Norsk Pensjonistforbund – Hedmark

Bjørn Moen, Foreningen for muskelsyke – Hedmark (Ny)

Ellen Strande, Norges Fibromyalgi-forbund – Oppland

Kjell Jensen, Ryggforeningen – Buskerud (Ny)

Alf Magne Bårdslett, Norsk forening for cystisk fibrose – Telemark

Signe Marie Stray Ryssdal, Norsk Pensjonistforbund – Aust-Agder

Jørgen Løvdal, Norsk Forening for Utviklingshemmede – Vest-Agder

Nytt brukerutvalg i Helse Sør-Øst

FOTO: AUD INGEBORG HELDAAS

Når feil og mangler avdekkes i helsevesenet er det helsevesenet selv som har ansvaret for å rydde opp slik at pasientene får riktig og trygg behandling. Det skal det ikke være tvil om.

Når undersøkelser i fire av helseforetakene i Helse Sør-Øst viser feil og mangler som kan ramme pasientbehandlingen, skal det følges opp med umiddelbare tiltak.

Helsevesenet skal hele tiden være opptatt av forbedring. Og særlig når vi ser utfordringer som kan gå utover pasientsikkerheten og kvaliteten, er vi helt avhengig av å ha ledere og ansatte som tør å stå i de utfordringene vi har, og tar et tak for å gjøre noe med det.

- Jeg forstår at pasienter blir engstelige når vi selv bekrefter at alt ikke er helt i orden, men at vi håper at også pasientene anerkjenner at det er viktig å få feil og mangler opp på bordet, slik at vi kan gjøre noe med det.

- De feilene som kommer frem i undersøkelsen vi har gjort ved fire av våre helseforetak, vi-

Tillitsvalgte ved Oslo-sykehusene gjør opprør mot Mikkelsen

- Bente Mikkelsen, lederen i Helse Sør-Øst, har ikke lenger noen troverdighet, var et av hovedoppslagene 20. september. Konflikten tilspisser seg.

Redaksjonen får stadig inn positive meldinger fra Helse Sør-Øst, men før vi gikk i trykken, kom oppslagene om at de ansatte ved Oslo Universitetssykehus ikke lenger har tillit til Bente Mikkelsen. Mistiliten går ut på dårlig styring av gigantsykehuset.

Helsetjenesten har ansvaret

ser ikke en helt ny situasjon – og det er ikke mer utrygt å være pasient i dag enn det var i går. Men ved at vi nå har større åpenhet om dette og også IKT-systemer som verktøy kan vi lettere se de manglene som finnes, og sette inn tiltak for å rette opp, sier administrerende direktør Bente Mikkelsen i Helse Sør-Øst.

Målet er vi skal ikke ha slike feil og mangler ved våre sykehus. Forbedringsarbeidet er i gang, men kommer til å ta tid. Samtidig er det også slik at vi aldri kan garantere for at menneskelige feil blir gjort. Derfor er det hele tiden viktig at pasientene tar et medansvar for egen sykdom. Det er viktig at pasienter sier fra hvis de ikke får innkalling eller oppdager at frister ikke blir holdt. Heldigvis gjør mange dette i dag.

- Helsetjenesten og særlig vi som ledere har det totale ansvaret for å gi pasienter trygg behandling og for å forhindre feil, sier Bente Mikkelsen.

- Hovedfokuset hennes går mest på bemanning og budsjettinnsparing for enhver pris, uten at det blir tatt hensyn til behandlingsskapitet og kvalitet i pasientbehandlingen. Noe som rammer først og fremst pasientene, sier Aasmund Bredeli, foretakstillitsvalgt for overlegene.

Helseministeren har innkalt til et møte med styret i Helse Sør-Øst for å få svar på det store overforbruket i Oslo-sykehusene.